



Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua extinsă)

29 mai 2024*

„Mediu – Activități de extragere de lignit dintr-o mină de suprafață – Mina de lignit din Turów (Polonia) – Drept instituțional – Neexecutarea unei ordonanțe a Curții prin care se pronunță o somație – Penalitate cu titlu cominatoriu – Recuperarea creanțelor prin compensare – Articolul 101 alineatul (1) și articolul 102 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 – Radierea cauzei principale – Lipsa efectului retroactiv asupra măsurilor provizorii pronunțate – Obligația de motivare”

În cauzele T-200/22 și T-314/22,

Republica Polonă, reprezentată de B. Majczyna, în calitate de agent,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Estrada de Solà, O. Verheecke și K. Herrmann, în calitate de agenți,

pârâtă,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă),

compus din doamna A. Marcoulli, președintă, doamna V. Tomljenović, domnii R. Norkus și W. Valasidis (raportor) și doamna L. Spangsberg Grønfeldt, judecători,

grefier: domnul V. Di Bucci,

având în vedere faza scrisă a procedurii,

având în vedere că niciuna dintre părți nu a formulat, în termen de trei săptămâni de la comunicarea terminării procedurii scrise, o cerere de organizare a unei ședințe și întrucât a decis, în temeiul articolului 106 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, să se pronunțe fără parcurgerea fazei orale a procedurii,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: polona.

Hotărâre

- 1 Prin acțiunile sale întemeiate pe articolul 263 TFUE, Republica Polonă solicită anularea, în cauza T-200/22, a Deciziilor Comisiei Europene din 7 și 8 februarie 2022, precum și din 16 și 31 martie 2022 și, în cauza T-314/22, a Deciziei Comisiei din 16 mai 2022 (denumite în continuare, împreună, „deciziile atacate”), prin care Comisia a recuperat prin compensare sumele datorate de aceasta în temeiul penalității cu titlu cominatoriu zilnice stabilite de vicepreședinta Curții în Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), pentru perioadele cuprinse, pe de o parte, între 20 septembrie 2021 și 17 ianuarie 2022 și, pe de altă parte, între 18 ianuarie 2022 și 3 februarie 2022.

Istoricul cauzei

Procedura în fața Curții

- 2 La 26 februarie 2021, Republica Cehă a introdus o acțiune în temeiul articolului 259 TFUE prin care a solicitat să se constate că Republica Polonă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul dreptului Uniunii ca urmare a extinderii și a prelungirii activităților de extragere a lignitului din mina de suprafață din Turów (Polonia), situată în apropierea frontierelor cu Republica Cehă și cu Republica Federală Germania (cauza C-121/21).
- 3 În paralel, Republica Cehă a introdus o cerere de măsuri provizorii având ca obiect obligarea Republicii Polone, până la pronunțarea hotărârii Curții cu privire la fond, să înceteze imediat activitățile de extragere a lignitului din mina din Turów.
- 4 Prin Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), vicepreședinta Curții a admis această cerere și a dispus ca Republica Polonă să înceteze, imediat și până la pronunțarea hotărârii prin care se finalizează judecata în cauza C-121/21, activitățile de extracție din această mină.
- 5 Considerând că Republica Polonă nu s-a conformat obligațiilor care îi reveneau în temeiul Ordonanței din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), Republica Cehă a introdus, la 7 iunie 2021, o nouă cerere de măsuri provizorii având ca obiect obligarea Republicii Polone la plata unei penalități cu titlu cominatoriu zilnice de 5 milioane de euro la bugetul Uniunii.
- 6 Prin act separat, depus la grefa Curții la 29 iunie 2021, Republica Polonă a solicitat revocarea Ordonanței din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), în temeiul articolului 163 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 7 Prin Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), vicepreședinta Curții a respins, pe de o parte, cererea Republicii Polone având ca obiect revocarea Ordonanței din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), și, pe de altă parte, a dispus obligarea acesteia la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu de 500 000 de euro pe zi, începând de la data notificării acestei ordonanțe Republicii Polone și până când acest stat membru respectă Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420).

Cu privire la procedura care a condus la adoptarea deciziilor atacate

- 8 Prin scrisoarea din 19 octombrie 2021, Comisia a solicitat autorităților poloneze să furnizeze dovezi privind încetarea activităților de extragere a lignitului din mina din Turów. Ea preciza în aceeași scrisoare că, în cazul nefurnizării acestor dovezi, va trimite, începând cu 3 noiembrie 2021 și la sfârșitul fiecărei perioade de 30 de zile calendaristice, cereri de plată în executarea Ordonanței din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752).
- 9 Prin diferite scrisori emise între 5 noiembrie 2021 și 8 martie 2022, Comisia a solicitat Republicii Polone să plătească diferitele sume datorate în temeiul penalităților cu titlu cominatoriu zilnice.
- 10 În continuare, Comisia a pus în întârziere Republica Polonă pentru plata sumelor menționate, majorate cu dobânzi de întârziere, și i-a indicat că, în caz de neplată, va proceda la recuperarea lor prin compensare, în temeiul articolului 101 alineatul (1) și al articolului 102 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO 2018, L 193, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul financiar”).
- 11 Prin deciziile atacate, Comisia a informat Polonia că efectua compensarea datoriei sale cu diferite creanțe deținute de Polonia față de Uniune. Suma astfel recuperată prin compensare se stabilește, în principal, la 68 500 000 de euro și corespunde penalităților cu titlu cominatoriu zilnice datorate pentru perioada cuprinsă între 20 septembrie 2021 și 3 februarie 2022.

Acordul amiabil și radierea cauzei C-121/21

- 12 La 3 februarie 2022, Republica Cehă și Republica Polonă au încheiat un acord prin care se urmărea să se pună capăt litigiului care a determinat cauza C-121/21 (denumit în continuare „acordul amiabil”).
- 13 La 4 februarie 2022, cele două state membre au informat Curtea că renunță la orice pretenție în cauza C-121/21 în urma acordului amiabil intervenit. În aceeași zi, autoritățile poloneze au solicitat Comisiei să pună capăt procedurii de executare a penalităților cu titlu cominatoriu pronunțate de Curte, anexând la cererea acestora textul acestui acord amiabil.
- 14 Prin Ordonanța din 4 februarie 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów) (C-121/21, nepublicată, EU:C:2022:82), cauza C-121/21 a fost radiată. Această ordonanță de radiere a fost notificată Comisiei la 8 februarie 2022.
- 15 În aceeași zi, Republica Polonă a introdus o cerere, în temeiul articolului 163 din Regulamentul de procedură al Curții, având ca obiect revocarea Ordonanței din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752).
- 16 La 11 februarie 2022, autoritățile poloneze au solicitat din nou Comisiei să pună capăt procedurii de executare a penalităților cu titlu cominatoriu și să retragă prima și a doua decizie atacată ca urmare a radierii cauzei C-121/21 din registrul Curții.

- 17 Drept răspuns la scrisorile din 4 și 11 februarie 2022, Comisia a indicat autorităților poloneze, la 22 februarie 2022, că, atât timp cât Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), nu este „anulată”, are intenția de a continua recuperarea prin compensație a sumelor datorate la 3 februarie 2022.
- 18 Prin Ordonanța din 19 mai 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów) (C-121/21 R, nepublicată, EU:C:2022:408), cererea Republicii Polone având ca obiect revocarea Ordonanței din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), a fost respinsă.

Concluziile părților

- 19 Republica Polonă solicită Tribunalului:
- anularea deciziilor atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 20 Comisia solicită în esență Tribunalului:
- respingerea acțiunilor;
 - obligarea Republicii Polone la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 21 După ascultarea părților cu privire la acest aspect, Tribunalul decide să conexeze prezentele cauze în vederea pronunțării hotărârii, conform articolului 68 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 22 În susținerea acțiunilor sale în anulare, Republica Polonă invocă două motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 101 alineatul (1) și a articolului 102 din Regulamentul financiar coroborate cu articolul 98 din același regulament și, al doilea, pe încălcarea articolului 296 TFUE, precum și a articolului 41 alineatul (2) litera (c) și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolelor 101 și 102 din Regulamentul financiar coroborate cu articolul 98 din același regulament

- 23 Republica Polonă arată că, prin adoptarea deciziilor atacate, Comisia și-a depășit competențele pe care le deține în temeiul articolelor 101 și 102 din Regulamentul financiar coroborate cu articolul 98 din același regulament.
- 24 În special, Republica Polonă pretinde că încheierea acordului amiabil și radierea cauzei C-121/21 au avut drept consecință încetarea retroactivă a efectelor măsurilor provizorii dispuse în această cauză. Aceasta apreciază că o astfel de interpretare este susținută de jurisprudența Curții potrivit căreia anularea unui act pronunțată de instanța Uniunii are efecte *ex tunc* și are, așadar, drept consecință eliminarea retroactivă din ordinea juridică a actului anulat. Potrivit Republicii Polone,

această interpretare este confirmată de tradițiile constituționale comune statelor membre. Aceasta adaugă că continuarea executării măsurilor provizorii, în pofida radierii cauzei C-121/21, ar depăși finalitatea urmărită de aceste măsuri.

- 25 În plus, Republica Polonă susține că, întrucât măsura provizorie pronunțată în Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), a încetat să fie aplicabilă, sumele care figurează în cererile de plată nu constituie o datorie existentă în sensul articolului 98 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul financiar. Comisia ar fi trebuit, așadar, să anuleze datoriile constatate și să se abțină să procedeze la recuperarea lor.
- 26 Republica Polonă apreciază că, în cazul în care Comisia ar fi obligată să continue procedura de recuperare în pofida încheierii acordului amiabil și a radierii cauzei C-121/21 din registrul Curții, acest lucru ar avea ca efect descurajarea părților să dea o soluție amiabilă diferendelor lor. Statul debitor ar suporta atât efectele acordului amiabil, cât și costurile legate de recuperarea creanței corespunzătoare penalităților cu titlu cominatoriu pronunțate.
- 27 În sfârșit, Republica Polonă susține că articolul 101 alineatul (6) din Regulamentul financiar ar putea fi interpretat în sensul că ordonatorul de credite competent poate anula o creanță constatată ținând seama de circumstanțele survenite între constatarea creanței și adoptarea deciziei de recuperare a sumelor datorate.
- 28 Comisia contestă argumentele Republicii Polone.

Observații introductive

- 29 Trebuie arătat că Republica Polonă urmărește să se constate că, din cauza radierii cauzei C-121/21, la 4 februarie 2022, consecințele pecuniare ale măsurilor provizorii dispuse în această cauză au încetat retroactiv. Acest lucru ar face ca datoria să devină inexistentă și, prin urmare, recuperarea să devină ilegală în temeiul articolelor 101 și 102 din Regulamentul financiar.
- 30 Înainte de a examina temeinicia argumentelor Republicii Polone, este necesar să se prezinte considerații referitoare, pe de o parte, la natura și la finalitatea penalităților cu titlu cominatoriu însoțite de măsurile provizorii și, pe de altă parte, la domeniul de aplicare al procedurii privind măsurile provizorii în raport cu articolul 279 TFUE.

– Cu privire la natura și la obiectivul penalităților cu titlu cominatoriu impuse în temeiul articolului 279 TFUE

- 31 Articolul 279 TFUE conferă Curții competența de a dispune orice măsură provizorie pe care o consideră necesară pentru garantarea deplinei eficacități a deciziei definitive (Ordonanța din 20 noiembrie 2017, Comisia/Polonia, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punctul 97, și Ordonanța din 27 octombrie 2021, Comisia/Polonia, C-204/21 R, EU:C:2021:878, punctul 19). În special, judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii trebuie să fie în măsură să asigure eficacitatea unei somații adresate unei părți în temeiul articolului 279 TFUE, prin adoptarea oricărei măsuri prin care se urmărește respectarea de către această parte a obligațiilor stabilite prin ordonanța privind măsurile provizorii. O astfel de măsură poate impune printre altele plata unei penalități cu titlu cominatoriu în cazul nerespectării somației pronunțate (a se vedea în acest sens Ordonanța din 27 octombrie 2021, Comisia/Polonia, C-204/21 R, EU:C:2021:878, punctul 20 și jurisprudența citată).

- 32 În plus, impunerea unei penalități cu titlu cominatoriu pentru a asigura respectarea măsurilor provizorii adoptate de judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii urmărește să garanteze aplicarea efectivă a dreptului Uniunii, inerentă valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE și pe care se întemeiază Uniunea (a se vedea în acest sens Ordonanța din 20 noiembrie 2017, Comisia/Polonia, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punctul 102).
- 33 Rezultă că o penalitate cu titlu cominatoriu pronunțată cu titlu accesoriu unor măsuri provizorii nu poate fi considerată o sancțiune, ci un instrument de natură coercitivă, ceea ce cele două părți din prezentul litigiu au recunoscut în mod expres.
- 34 Astfel, în speță, pentru a „descuraja [Republica Polonă] să întârzie punerea în conformitate a comportamentului său cu Ordonanța” din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), vicepreședinta Curții a impus o penalitate cu titlu cominatoriu.

– *Cu privire la domeniul de aplicare al procedurii privind măsurile provizorii în raport cu articolul 279 TFUE*

- 35 În conformitate cu articolul 162 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Curții, o măsură provizorie încetează să se mai aplice la data prevăzută în ordonanța prin care a fost dispusă sau, în lipsă, de la pronunțarea hotărârii prin care se finalizează judecata.
- 36 Întrucât procedura privind măsurile provizorii prezintă, astfel cum rezultă din articolul 160 alineatele (1) și (2) din Regulamentul de procedură al Curții, un caracter accesoriu unei proceduri principale, măsurile provizorii adoptate în cadrul procedurii privind măsurile provizorii încetează să mai fie aplicabile atunci când se pune capăt procedurii principale, în special atunci când cauza referitoare la această din urmă procedură a făcut obiectul unei ordonanțe de radiere [a se vedea în acest sens Ordonanța din 19 mai 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów), C-121/21 R, EU:C:2022:408, punctul 25].
- 37 Astfel, ținând seama de caracterul accesoriu al procedurii privind măsurile provizorii în raport cu procedura principală, Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), și Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), au încetat să mai fie aplicabile începând cu 4 februarie 2022. În plus, Ordonanța din 19 mai 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów) (C-121/21 R, nepublicată, EU:C:2022:408, punctul 26), indică în mod expres că, începând cu 4 februarie 2022, data ordonanței prin care se pronunță radierea cauzei C-121/21 din registrul Curții, Republica Polonă nu mai este obligată să înceteze imediat activitățile de extragere a lignitului din mina din Turów. Întrucât această măsură provizorie nu mai este valabilă, obligarea acestui stat membru la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu de 500 000 de euro pe zi până la încetarea acestor activități trebuie considerată caducă începând de la această dată.
- 38 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie analizate argumentele Republicii Polone.

Cu privire la consecințele radierii cauzei principale în privința existenței datoriei Republicii Polone

- 39 Deciziile atacate sunt decizii de compensare a sumelor datorate de Republica Polonă în temeiul penalității cu titlu cominatoriu zilnice, pronunțată de vicepreședinta Curții în Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), pentru perioada

cuprinsă între 20 septembrie 2021 și 3 februarie 2022. În special, Comisia a precizat că, atât timp cât această ordonanță nu a fost „anulată”, era obligată să o execute pentru perioada cuprinsă între 20 septembrie 2021 și 3 februarie 2022 inclusiv.

- 40 În această privință, trebuie să se constate că, în primul rând Ordonanța din 4 februarie 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów) (C-121/21, nepublicată, EU:C:2022:82), nu face nicio mențiune nici cu privire la măsurile provizorii prevăzute de Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), nici cu privire la penalitatea cu titlu cominatoriu zilnică impusă în temeiul articolului 279 TFUE. În al doilea rând, cererea Republicii Polone de revocare a Ordonanței din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), a fost respinsă. În al treilea rând, reiese în mod expres din cuprinsul punctului 26 din Ordonanța din 19 mai 2022, Republica Cehă/Polonia (Mina din Turów) (C-121/21 R, nepublicată, EU:C:2022:408), că obligarea Republicii Polone la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu de 500 000 de euro pe zi până la încetarea acestor activități trebuie considerată caducă începând cu 4 februarie 2022. Cu alte cuvinte, penalitatea cu titlu cominatoriu zilnică pronunțată de vicepreședinta Curții în Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), a încetat să își producă efectele începând cu 4 februarie 2022.
- 41 Prin urmare, penalitatea cu titlu cominatoriu zilnică a curs efectiv în perioada cuprinsă între data notificării Ordonanței din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), și cea a radierii din registru a cauzei C-121/21.
- 42 Rezultă că, deși radierea cauzei principale a avut incidență asupra cursului penalității cu titlu cominatoriu, aceasta, contrar celor susținute de Republica Polonă, nu a avut drept efect stingerea obligației acesteia de a plăti cuantumul datorat în temeiul penalității cu titlu cominatoriu. Adoptarea unei concluzii diferite ar însemna îndepărtarea de la finalitatea penalității cu titlu cominatoriu, care este aceea de a garanta aplicarea efectivă a dreptului Uniunii, inerentă valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE (a se vedea punctul 32 de mai sus).
- 43 Niciunul dintre argumentele Republicii Polone nu este de natură să repună în discuție această concluzie.
- 44 În primul rând, în ceea ce privește aplicarea prin analogie a jurisprudenței referitoare la efectele anulării unui act de către instanța Uniunii, citată la punctul 24 de mai sus, trebuie să se constate că aceasta nu este aplicabilă în speță, din moment ce Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), nu poate fi atacată cu recurs și, prin urmare, nu poate fi anulată retroactiv.
- 45 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia reiese din majoritatea sistemelor juridice naționale că măsurile asigurătorii pronunțate în așteptarea unei decizii definitive încetează retroactiv să își producă efectele atunci când procedura principală rămâne fără obiect, trebuie să se considere că trimiterea la normele de procedură naționale este lipsită de relevanță, în măsura în care legalitatea deciziilor atacate trebuie examinată numai în lumina normelor de drept al Uniunii. Astfel cum admite de altfel însăși Republica Polonă, normele de procedură ale statelor membre nu sunt obligatorii pentru instanțele Uniunii.
- 46 În orice caz, presupunând că, în anumite sisteme juridice naționale, măsurile asigurătorii pronunțate în așteptarea unei decizii definitive încetează retroactiv să își producă efectele atunci când procedura principală rămâne fără obiect, această constatare nu poate fi suficientă pentru a

stabili că aceste norme procedurale fac parte din tradițiile constituționale comune statelor membre și ar putea, în acest sens, să facă parte din ordinea juridică a Uniunii Europene ca izvor de drept.

- 47 În al treilea rând, în ceea ce privește argumentația Republicii Polone potrivit căreia continuarea executării măsurilor provizorii, în pofida radierii din cauza C-121/21, ar depăși singura finalitate urmărită de aceste măsuri, și anume cea de a garanta eficacitatea hotărârii pe fond, trebuie să se constate că, în speță, contrar celor susținute de Republica Polonă, penalitățile cu titlu cominatoriu impuse în temeiul articolului 279 TFUE urmăresc nu numai să garanteze eficacitatea hotărârii pe fond, ci au de asemenea ca obiectiv să asigure respectarea măsurilor provizorii prevăzute de Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), și să descurajeze Republica Polonă să întârzie punerea în conformitate a comportamentului său cu această ordonanță.
- 48 Dacă ar fi admisă, argumentația Republicii Polone ar echivala cu lipsirea de orice substanță a mecanismului penalității cu titlu cominatoriu impuse în temeiul articolului 279 TFUE, întrucât ar conduce la a se accepta neîndeplinirea deliberată de către partea obligată, în speță Republica Polonă, a obligației de a se conforma măsurilor provizorii dispuse prin procedura măsurilor provizorii până la soluționarea litigiului principal, precum și atingerea adusă astfel eficacității dreptului Uniunii.
- 49 În al patrulea rând, argumentul Republicii Polone potrivit căruia executarea penalităților cu titlu cominatoriu face mai puțin atractivă încheierea unui acord amiabil și împiedică astfel dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate nu poate fi reținut. Astfel, trebuie constatat că finalitatea penalităților cu titlu cominatoriu însoțite de măsuri provizorii nu este de a promova soluționarea amiabilă sau relațiile de bună vecinătate, ci, astfel cum s-a constatat la punctul 47 de mai sus, de a asigura respectarea măsurilor provizorii. Trebuie arătat de asemenea că încheierea acordului amiabil și radierea cauzei C-121/21 au avut efecte benefice pentru Republica Polonă în sensul că penalitățile cu titlu cominatoriu zilnice au încetat să curgă la 4 februarie 2022, iar nu la data pronunțării unei hotărâri a Curții în cauza C-121/21.
- 50 În al cincilea rând, argumentul Republicii Polone întemeiat pe articolul 101 alineatul (6) primul paragraf din Regulamentul financiar nu poate fi admis. Astfel, potrivit acestei dispoziții, „ordonatorul de credite competent poate anula, integral sau parțial, o creanță constatată”. Prin urmare, nu este vorba despre o obligație a Comisiei de a anula o creanță constatată. Pe de altă parte, trebuie amintit că, în speță, erau îndeplinite condițiile prevăzute pentru recuperarea prin compensare. Astfel, ordonatorul de credite competent al Comisiei a verificat existența datoriei Republicii Polone și a stabilit cuantumul acesteia.
- 51 Rezultă că Comisia nu a săvârșit nicio încălcare a articolelor 101 și 102 din Regulamentul financiar coroborate cu articolul 98 din același regulament.
- 52 În consecință, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 296 TFUE, a articolului 41 alineatul (2) litera (c) și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale

- 53 Republica Polonă susține că Comisia a încălcat obligația de motivare pe care i-o impune articolul 296 TFUE. Aceasta susține că deciziile atacate nu îi permit să înțeleagă motivele pentru care Comisia a continuat procedura de recuperare prin compensare în pofida încheierii acordului amiabil și a radierii cauzei C-121/21.
- 54 Republica Polonă adaugă că deciziile atacate nu se înscriu în cadrul unei practici decizionale a Comisiei, întrucât, până atunci, Comisia nu recuperase niciodată penalități cu titlu cominatoriu în temeiul articolului 279 TFUE. Prin urmare, deciziile atacate necesitau o motivare explicită. Cu toate acestea, potrivit Republicii Polone, deciziile atacate nu ar indica temeiul juridic care abilitază Comisia să procedeze la recuperarea penalităților cu titlu cominatoriu zilnice impuse prin Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), deși această ordonanță a încetat să producă efecte. În plus, Republica Polonă a subliniat că există o legătură strânsă între, pe de o parte, obligația de motivare și, pe de altă parte, dreptul fundamental la protecție jurisdicțională efectivă, precum și dreptul la o cale de atac efectivă garantat de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale.
- 55 Comisia contestă argumentele Republicii Polone.
- 56 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, motivarea actelor instituțiilor Uniunii care decurge din articolul 296 TFUE și din articolul 41 alineatul (2) litera (c) din Carta drepturilor fundamentale trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să expună în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de justificările măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de toate împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinarului sau altor persoane vizate de act, în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE (a se vedea Hotărârea din 10 martie 2016, HeidelbergCement/Comisia, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punctul 16 și jurisprudența citată).
- 57 Obligația de a indica temeiul juridic al unui act ține de obligația de motivare (a se vedea Hotărârea din 1 octombrie 2009, Comisia/Consiliul, C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 58 Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 296 TFUE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în funcție de contextul său, precum și de ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea Hotărârea din 11 iunie 2020, Comisia/Di Bernardo, C-114/19 P, EU:C:2020:457, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 59 În cazul unei decizii de compensare a creanțelor, motivarea trebuie să permită identificarea cu precizie a creanțelor care sunt compensate, fără să se poată impune ca motivarea reținută inițial în susținerea constatării fiecăreia dintre aceste creanțe să fie repetată în decizia de compensare (a se vedea Hotărârea din 6 octombrie 2015, Technion și Technion Research & Development Foundation/Comisia, T-216/12, EU:T:2015:746, punctul 98 și jurisprudența citată).

- 60 Problema dacă obligația de motivare a fost respectată trebuie, în principiu, să fie apreciată în funcție de informațiile de care reclamanta dispunea cel târziu la momentul introducerii acțiunii. Astfel, motivarea nu poate fi formulată pentru prima dată și *a posteriori* în fața instanței, cu excepția unor împrejurări excepționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2017, European Dynamics Luxembourg și alții/Agencia Uniiunii Europene pentru Căile Ferate, T-392/15, EU:T:2017:462, punctul 74 și jurisprudența citată).
- 61 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie să se stabilească dacă deciziile atacate sunt suficient motivate.
- 62 În această privință, trebuie arătat că, la data introducerii acțiunilor în cauzele T-200/22 și T-314/22, respectiv la 19 aprilie și la 25 mai 2022, Republica Polonă avea cunoștința de scrisoarea din 22 februarie 2022 care îi fusese adresată drept răspuns la scrisorile sale din 4 și 11 februarie 2022 (a se vedea punctul 17 de mai sus).
- 63 Conform jurisprudenței amintite la punctul 60 de mai sus, trebuie să se aprecieze în lumina deciziilor atacate și a scrisorii din 22 februarie 2022 dacă Comisia a respectat obligația de motivare care îi revenea.
- 64 În speță, în primul rând, trebuie să se constate că, prin deciziile atacate, Republica Polonă a putut identifica cu precizie creanțele compensate. Astfel, acestea cuprind, în anexă, un document care conține calculul compensației și calculul dobânzilor de întârziere. Trebuie arătat de asemenea că deciziile atacate conțin indicarea temeiului juridic pe care se întemeiază, în speță articolele 101 și 102 din Regulamentul financiar.
- 65 În al doilea rând, contrar celor invocate de Republica Polonă, scrisoarea din 22 februarie 2022 îi permite să înțeleagă motivele pentru care Comisia a decis să continue executarea plății datoriei rezultate din lichidarea penalităților cu titlu cominatoriu zilnice impuse prin Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), în pofida încheierii acordului amiabil și a radierii cauzei C-121/21 din registrul Curții. Astfel, în această scrisoare, Comisia și-a exprimat intenția de a continua recuperarea prin compensare a sumelor datorate până la 3 februarie 2022, dat fiind că măsura provizorie dispusă prin Ordonanța din 21 mai 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:420), expirase la 4 februarie 2022, iar Comisia nu se putea asigura, pe baza documentelor pe care i le-a furnizat Republica Polonă, că măsurile pe care le presupunea executarea acestei ordonanțe au fost adoptate. Comisia a adăugat că, atât timp cât Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752), nu a fost „anulată”, este obligată să o execute pentru perioada cuprinsă între 20 septembrie 2021 și 3 februarie 2022 inclusiv.
- 66 În al treilea rând, în ceea ce privește argumentul Republicii Polone potrivit căruia, în lipsa unei practici decizionale anterioare a Comisiei, deciziile atacate ar fi trebuit să facă obiectul unei motivări speciale, trebuie amintit, astfel cum se arată la punctul 65 de mai sus, că motivele care justificau recuperarea prin compensare a sumelor datorate la 3 februarie 2022, în pofida radierii cauzei C-121/21 din registrul Curții, rezultau în măsură suficientă din scrisoarea din 22 februarie 2022.

- 67 Prin urmare, este necesar să se considere că deciziile atacate avute în vedere în special în lumina scrisorii din 22 februarie 2022 au permis Republicii Polone să cunoască motivele pentru care Comisia, în pofida radierii cauzei C-121/21 din registrul Curții, a continuat executarea plății datoriei rezultate din lichidarea penalităților cu titlu cominatoriu zilnice aplicate prin Ordonanța din 20 septembrie 2021, Republica Cehă/Polonia (C-121/21 R, EU:C:2021:752).
- 68 Întrucât deciziile atacate sunt suficient motivate, argumentul Republicii Polone întemeiat pe raportul strâns care există între obligația de motivare și dreptul fundamental la protecție jurisdicțională efectivă, precum și dreptul la o cale de atac efectivă garantat de articolul 47 din cartă este lipsit de relevanță.
- 69 Având în vedere cele de mai sus, este necesar să se respingă al doilea motiv și, prin urmare, acțiunile în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 70 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 71 Întrucât Republica Polonă a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă)

declară și hotărăște:

1) Conexează cauzele T-200/22 și T-314/22 în vederea pronunțării hotărârii.

2) Respinge acțiunile.

3) Republica Polonă este obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Marcoulli

Tomljenović

Norkus

Valasidis

Spangenberg Grønfeldt

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 29 mai 2024.

Semnături